

ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

УДК 347.27:(347.22:347.77:339.166.5)(477)

Кізлова Олена Сергіївна

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного та господарського права і процесу
Міжнародного гуманітарного університету

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТАВИ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Актуальність пред- ставленої теми обумовлена тим, що в даний часв Цивільному кодексі України (далі ЦК України) і в ін- ших нормативних правових актах відсутнє загаль- не визначення та класифікація майнових прав інте- лектуальної власності. Це створює невизначеність в теорії та напрактиці застосування цих об'єктів. Крім того, внаслідок суперечливості положень чин- ного законодавства в юридичній літературі допус- кається можливість застави тільки майнових прав, які є правами вимогами, які не включають все невиключні майнові права на результати інтелек- туальної діяльності. Практика застосування норм українського законодавства, щодо застави май- нових прав, та відсутність у вітчизняній науці ци- вільного права теоретичного обґрунтування заста- ви майнових прав призводить до того, що досить часто має місце неоднозначний підхід не лише до тлумачення теоретичних аспектів застави май- нових прав, а й до застосування правових норм, пов'язаних з такою заставою. Оскільки не всі май- нові права можуть бути предметом застави, то не- гативним фактором, що впливає, насамперед, на відповідну правозастосовчу практику, є відсутність в українському законодавстві чітко окреслених систематизованих критеріїв щодо тих майнових прав, які можуть бути предметом застави.

Мета дослідження полягає в комплексному аналізі загальнотеоретичних проблем правового регулювання застави майнових прав інтелектуаль- ної власності за законодавством України у сучас- ний період.

Стан дослідження теми. Загальні пита- ння застави як способу забезпечення виконання зобов'язань досліджувалися в працях відомих до- револуційних, радянських, сучасних українських та зарубіжних вчених: М.М. Агаркова, Ч.Н. Азімова,

Д.В.Бобрової, М.І. Брагінського, Є.В. Васьковсько- го, О.О. Вишневського, О.В. Дзери, А.С. Довгерта, О.А. Загорулько, О.С. Звоницького, О.С. Іюффе, Л.А. Кассо, В.С. Константинова, В.М. Коссака, Н.С. Кузнєцової, І.М. Кучеренко, В.В. Луця, В.П. Маслова, Д.А. Медведєва, Д.І. Мейера, І.Б. Новицького, І.С. Перетерського, О.А. Під- пригори, Й.О. Покровського, І.Й. Пучковської, О.П. Сергєєва, С.Я. Сорокіної, І.В. Спасибо-Фате- євої, Є.О. Суханова, Ю.К. Толстого, Я.М. Шевченко, Т.С. Шкрум, Г.Ф. Шершеневича та інших.

Майнове право як об'єкт є абстрактною ка- тегорією, що об'єднує різні види таких прав, які можуть виступати складовим елементом майна особи. Здатність майнового права бути об'єктом зумовлюється притаманними йому ознаками: цілісність, самостійність, ідеалістична природа, суб'єктивна належність, наявність мінової вартості та відсутність споживчої вартості, відчужуваність, передаваність, нерозривний зв'язок з річчю. Тому не всі майнові права здатні бути об'єктами цивіль- них прав, проте, без сумніву, таку здатність мають: право користування річчю; право використання об'єкта інтелектуальної власності; право вимоги про передання майнової цінності; цінні папери, частка в статутному капіталі товариства, що явля- ють собою сукупність прав.

Власне, будь-яке майнове право є або пра- вом на річ, або правом вимоги щодо речі (ре- чей, коштів). Практично майнове право – це або наявне, або майбутнє речове право, звідси – всі майнові права є речовими правами [1]. Але це не завжди стосується майнових прав інтелектуальної власності.

Визначений законодавцем для майнових прав інтелектуальної власності цивільно-правовий режим, тобто можливість здійснення з цим об'єктом

певних дій, спрямованих на досягнення бажаного результату, відбивається у змісті самих правовідносин, що виникають з їх приводу. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути об'єктом лише зобов'язальних, корпоративних або спадкових правовідносин, зокрема бути предметом договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, способом забезпечення виконання зобов'язань, об'єктом заповідальних розпоряджень, об'єктом стягнень, вкладом до статутного капіталу юридичної особи тощо.

У сучасний період формування правової системи нашої держави майнові права (вимоги) в достатній мірі залучені в цивільному обороті, в економічному сенсі будучи «товаром», у зв'язку з чим можуть виступати способом забезпечення виконання зобов'язань. Застава майнових прав поширена в основному в банківській практиці використовується, як правило, в ситуаціях, коли кредитний ризик для банку мінімальний, або в якості додаткового забезпечення, або коли забезпечення зобов'язань не є обов'язковим відповідно вимог чинного законодавства. Це пов'язано з тим, що застава прав має підвищені в порівнянні з заставами іншого майна ризику, що викликано певної «віртуальністю» права (вимоги). Застава майнових прав (вимог) серед інших видів застави займає специфічне місце з урахуванням більш високих ризиків, супроводжуваних даним видом застави, і теоретичних питань про порядок реалізації такого виду майна при задоволенні вимог за рахунок застави.

Сучасне цивільне законодавство України знову допускає заставу прав (Цивільний кодекс УРСР 1922 р. передбачав можливість застави прав – окремо обумовлювалась застава боргових вимог). Цивільному кодексу УРСР 1964 р. не розглядав права в якості можливого предмета застави. В Законі України «Про заставу» заставі майнових прав присвячений розділ 5 (ст.ст. 49-52), і, крім того, окремі вказівки про заставу прав включені в інші розділи закону. В ЦК України норм про заставу прав небагато.

В основному реалізація застави майнових прав підпорядкована загальними правилами про заставу. Однак даному виду застави властиві й свої особливості законодавчого регулювання [10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21].

Застава є способом забезпечення зобов'язань; у силу застави кредитор (заставодержатель) має право в разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави) (ст. 1 Закону України

«Про заставу» та ст. 572 ЦК України). Згідно з ч. 1 ст. 576 ЦК України предметом застави може бути будь-яке майно (річ, цінні папери, майнові права), яке може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернено стягнення. Ст. 49 Закону України «Про заставу» встановлює, що заставодавець може укласти договір застави як належних йому на момент укладення договору прав вимоги по зобов'язаннях, в яких він виступає кредитором, так і тих, які виникнуть в майбутньому. Суб'єктом закладеного права залишається заставодавець, так само як застава речі не позбавляє заставодавця права власності. З цього випливає інша посилка – заставодержатель має справу з чужим майновим правом. Для цілей застави заставодержатель отримує можливість здійснювати обмежене коло правомочностей в межах заставного права.

У більшості норм цивільного законодавства поняття «майнове право» вживається в значенні зобов'язального майнового права, що має певну цінністну є обігоздатним. Законодавець передбачає, що предметом застави можуть бути не будь-які права, а тільки майнові. Таке право (вимога) повинно мати економічну цінність, воно має свій розмір, може бути оцінено в грошовому вираженні, їм можна розпоряджатися. Заставою можуть бути обтяжені тільки майнові права, що є правами вимоги, тобто належні кредитору права щодо боржника у цивільно-правовому зобов'язанні [2].

Майнове право (вимога), яке може бути передано в заставу, характеризується здатністю такого майнового права до відчуження (відступлення), вт.ч. воно не повинно бути нерозривно пов'язано з особою носія (володаря права). Таке майнове право здатне бути предметом правочинів. В теорії цивільного права існує положення, яке реалізується на практиці, відповідно до якого майнові права не вичерпуються правами вимоги, а включають права вимоги. Дана позиція, насамперед, стосується майнових правна об'єкти інтелектуальної власності – виключні права.

Крім того, практикою напрацьовано вимоги, яким повинні відповідати майнові права як предмет застави:

- наявність необхідних документів, підтверджуючих приналежність закладеного права;
- можливість реалізації предмета застави;
- достатність коштів, які будуть отримані в результаті реалізації предмета застави, для покриття вимог банку з погашення основної суми боргу та сплати відсотків;
- відсутність вимог попередніх заставодержателів і інших обмежень, які впливають з договорів та (або) законодавства, які можуть зменшити

вартість або унеможливити реалізацію предмета застави [3].

Предметом застави можуть бути не будь-які майнові права, а лише ті, що існують в зобов'язально-правових відносинах. Абсолютні майнові права предметом застави бути не можуть, оскільки в них наперед не відомий боржник, як того вимагає ч. 2 ст. 49 Закону України «Про заставу». Необхідно відзначити той факт, що право власності не може бути предметом застави, оскільки на відміну від майнових прав (вимог) являє собою речове право, але в той же час власник майна може передати в заставу не право власності на нього, а саме майно. Сказане пояснюється і тим, що право власності на майно нерозривно пов'язано з особою, що володіє їм, і перейти воно може тільки вразі відчуження майна будь-яким допустимим цивільним законодавством способом (дарування, купівля-продаж, міна). Таким чином, власник майна передає в заставу не речове право, а майно. Об'єктом зобов'язання, в якому вимога може бути передано в заставу, є вчинення дії. Майнові зобов'язання являють собою відносини з приводу речей та інших матеріальних благ. Відносини з приводу дій, не пов'язаних з передачею речей та інших матеріальних благ, що мають грошовий вивід, являють собою немайнові відносини. Права з не майнових зобов'язань не можуть бути предметом застави. Ознакою майнових прав (вимог), які можуть бути предметом застави, є наявність їх в активах організації (заставадвця) і відображення в бухгалтерському обліку. Отже, права, засновані на договорі, але які не підлягають відображенню в бухгалтерському обліку, не є майном (активами) підприємства. Такі права не є майновими та не можуть бути предметом застави [4].

Чинне цивільне законодавство не містить визначення – що слід розуміти під майновими правами, однак аналіз положень ЦК України дозволяє визначити майнові права як будь-які права юридичних і фізичних осіб на певне майно. При заставі прав предметом застави є майнові права, які можуть бути відчужені, зокрема орендні права на нерухоме майно, будівлі, будинка, споруди, право на частку в майні господарського товариства, боргові вимоги, авторські, винахідницькі та інші майнові права. Виходячи з цієї норми, виключні права інтелектуальної власності можуть бути предметом застави. Оцінка таких майнових прав здійснюється домовленістю сторін і залежить від якості твору, попит у наданий твір на відповідному ринку і т.д. С.В. Нижний у своєму дисертаційному дослідженні, присвяченому заставі майнових прав, запропонував класифікацію майнових прав, що можуть бути предметом застави: а) права грошової вимоги;

б) права користування; в) окремі види корпоративних прав (зокрема, право на частку в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю); г) окремі речові права на чужі речі (зокрема, право забудови земельної ділянки (суперфіцій) [5].

Серед майнових прав, які можуть виступати предметом застави є такі види майнових прав, як корпоративні права, майнові права, що виникають з договору оренди, майнові права в сфері інтелектуальної власності, майнові права, що виникають із цінних паперів тощо.

Застава виключних (патентних і авторських) прав відома зарубіжним правопорядкам, які належать до різних правових систем і має свої юридичні конструкції і особливості, деякі з яких можливо перейняти для правового регулювання застави таких прав в Україні. В даний час практичне використання виключних прав на об'єкти інтелектуальної власності в якості предмета забезпечення виконання зобов'язань в законодавстві України вимагає додаткового правового регулювання. Розвиток правозастосовчої практики і доктрини в питанні застави виключних прав ще не завершено.

Дослідники розрізняють у структурі прав інтелектуальної власності: 1) виключне право, з яким пов'язуються питання комерційного використання результатів інтелектуальної діяльності; 2) право автора, до якого належать: право авторства (право бути названим творцем інтелектуального продукту, створеного особистою розумовою працею); право на ім'я (право автора на присвоєння свого імені створеному ним інтелектуальному продукту); право на опублікування (право автора оприлюднити або зберігати в секреті свій твір); право на недоторканність твору (заборона створення, зміни авторського варіанта твору [6].

Предметом застави можуть виступати лише перша група прав інтелектуальної власності.

Виключні права інтелектуальної власності є специфічним предметом застави, їх застосування в заставних правовідносинах пов'язано з такими факторами, як: 1) з самостійністю суб'єкта – заставадвця, 2) з відособленістю виключних прав у заставадвця, 3) правоздатністю заставадвця розпорядитися виключними правами на свій розсуд, 4) з забезпеченістю застосування заходів примусового характеру з боку держави для переходу виключних прав до покупця на торгах [5].

Крім того, для реального використання виключних прав у заставних правовідносинах потрібна наявність у цих об'єктів реальної ринкової вартості, що має на увазі наявність самого ринку таких об'єктів.

Передане в заставу право має бути дійсним та не суперечити закону і дії в часі. Строк дії та охорони права не повинен бути менше строку дії основного зобов'язання. Так, наприклад строк дії патенту на винахід становить 20 років, на корисну модель — 10, на промисловий зразок — 15 років від дати подачі заявки до Укрпатенту в установленому законом порядку. Щодо авторського права, то як відомо авторське право регулює відносини щодо створення та використання наукових, літературних і мистецьких творів та охороняється без реєстрації та формальної експертизи в державних органах. Охорона майнових прав авторів на Україні діє протягом усього життя автора і 70 років після його смерті. Дія терміну охорони починається з 1 січня року, що настає за роком, у якому були юридичні факти. Безстроково охороняються законом право авторства, право на ім'я і право протидіяти перекрученню чи іншій зміні твору чи будь-якому іншому зазіханню на твір, що може завдати шкоди честі і репутації автора [7].

Крім того, щоб уникнути суперечок з приводу вартості предмета застави слід провести оцінку майнових прав інтелектуальної власності. Визначення вартості прав на конкретний об'єкт інтелектуальної власності у конкретному випадку їхнього використання є досить складною процедурою й у кожному випадку вимагає унікального рішення задачі. Однак при усьому різноманітті таких випадків існує три загально визначені підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, які встановлені згідно з постановою Кабінету міністрів України від 3 жовтня 2007 № 1185 «Про затвердження Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності». Оцінка майнових прав інтелектуальної здійснюється за такими методичними підходами: дохідний, порівняльний (ринковий) і витратний.

Як предмет застави в авторському праві можуть виступати виключні права на твір незалежно від факту його оприлюднення і майбутні виняткові права, що впливають з авторського договору замовлення на створення твору. У праві промислової власності в якості застави можуть виступати: виняткові права, засвідчені патентом на винахід, свідоцтвом на товарний знак; виняткові права на товарний знак щодо частини товарів (послуг), для яких він зареєстрований; майбутні виняткові права на винахід, свідоцтва на товарний знак відповідно; виключні права, що впливають із ліцензійного договору про передачу виключних прав на використання винаходу / товарного знака. При цьому патент на винахід та свідоцтво на товарний знак не можуть бути предметом застави, оскільки є охоронними документами, що засвідчують виключне

право правовласника на винахід / товарний знак відповідно, а не об'єктом права власності.

Також, предметом застави можуть бути не будь-які майнові права, а лише ті, які впливають із зобов'язально-правових відносин. Вважається, що абсолютні майнові права предметом застави не можуть виступати, оскільки в абсолютних правах заздалегідь не визначений кредитор, що впливає зі змісту ч. 2 ст. 49 Закону України «Про заставу». ч. 1 ст. 49 Закону встановлює, що у договорі про заставу майнових прав повинна бути вказана особа, яка є боржником заставодавця; заставодавець зобов'язаний повідомити свого боржника, що відбулась застава майнових прав. Заставодавець, який є носієм майнового права, переданого в заставу (дане суб'єктивне право належить заставодавцю). Специфіка об'єктів авторського права (і взагалі об'єктів виключних прав інтелектуальної власності) така, що цінність конкретного авторського права в очах потенційного контрагента, в тому числі заставодержателя, залежить від того, наскільки широке коло осіб має можливість використовувати об'єкт такого права, чи вправі сам первісний володар авторського права, що закладається, використовувати відповідний твір, а також від того, на який термін передається виключне право.

Використання (відчуження) майнових прав автора може здійснюватися в трьох формах:

- на підставі авторського договору, передбаченого ч. 5 ст. 15 Закону «Про авторське право та суміжні права»;
- позадоговірна форма використання майнових прав автора без його згоди, але з обов'язковою виплатою авторської винагороди, що передбачено ч. 2 ст. 25, ч. 2, ч. 4 ст. 42 Закону України «Про авторське право і суміжні права»;
- неправомірне використання твору, що дає автору право на відшкодування збитків (моральної шкоди).

Предметом застави може бути право, що виникло у первісного володаря (патентовласника, правовласника товарного знака та ін.), а також особам, які отримали його в силу закону або на підставі договору (користувачів за ліцензійним договором, правонаступників та ін.).

В авторському праві заставодавцем виключних прав інтелектуальної власності, що мають майновий характер, можуть виступати такі суб'єкти: 1) носії виключних (майнових) прав в силу закону, в тому числі автор і його спадкоємці, роботодавець і його правонаступники; 2) носії виключних прав за авторським договором, якщо авторським договором прямо передбачена можливість передачі виключних прав.

Крім істотних умов договору застави: суть, розмір і строк виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, опис предмета застави, в договорі необхідно передбачити інші суттєві умови:

- характеристика виключного права інтелектуальної власності і підстава його придбання, термін дії права, а також обов'язок заставодавця підтримувати існування і режим правової охорони виключних прав в межах цього строку, зокрема сплачувати патентні мита;

- при заставі прав, придбаних за договором, – все обтяження, пов'язані з виконавцем зобов'язань за таким договором (наприклад, обов'язок сплати винагороди авторам);

- при заставі прав використання об'єктів інтелектуальної власності за ліцензійним договором, – крім вказівки ліцензіара, явно виражену згоду ліцензіара як власника виключного права на передачу в заставу прав за ліцензійним договором, а також основні умови ліцензійного договору (обсяг наданих в користування прав, територія дії, види товарів, робіт і послуг щодо товарного знака).

Безумовно, найголовніше питання в заставних правовідносинах пов'язане з можливістю звернення стягнення на предмет застави і в разі невиконання боржником зобов'язання отримання задоволення з вартості заставленого майна переважно перед іншими кредиторами заставодавця. Основою для ефективної дії заставного законодавства щодо виключних прав інтелектуальної власності є наявність дієвого механізму звернення стягнення на такі права. За відсутності механізму звернення стягнення на виключні права або механізму переуступки виключних прав заставодавцем заставодержателю, застava виключних прав не матиме практичного значення.

Хоча саме право застави виникає з моменту укладення договору застави, заставодержатель власне не набуває прав на предмет застави. У разі, коли зобов'язання забезпечене заставою не виконане або виконане неналежним чином, заставодержатель лише набуває право звернення стягнення на предмет застави. Відповідно до ст. 20 Закону України «Про заставу» заставодержатель набуває право звернення стягнення на предмет застави в разі, якщо в момент настання терміну виконання зобов'язання, забезпеченого заставою, воно не буде виконано, якщо інше не передбачено законом чи договором. Відповідно до ст. 590 ЦК України звернення стягнення на предмет застави здійснюється за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором або законом. Нормами чинного законодавства заставодержателю надається право на свій розсуд вибрати спосіб звернення стягнення на предмет забезпечувального

обтяження (постанова Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 6 березня 2013 по справі № 6-10цс13).

Позасудове врегулювання питання зі зверненням стягнення на предмет застави можливо на підставі договору, укладеного між кредитором і боржником, який може передбачати інші способи задоволення вимог кредитора за рахунок предмета застави, відмінні від передбачених законом. Такий договір може бути укладений як у вигляді окремого документа, так і у вигляді застереження в договорі застави. Причому укласти його сторони можуть на будь-якій стадії до винесення судом рішення про звернення стягнення на предмет застави. Як правило, такий договір передбачає передачу кредитору права власності на предмет застави за рахунок виконання основного зобов'язання, або право кредитора продати предмет застави від свого імені третій особі.

У разі задоволення судом позову про звернення стягнення на предмет застави в рішенні суду наголошується спосіб реалізації предмета застави, шляхом проведення публічних торгів. Згідно зі ст. 25 Закону України від 2 жовтня 1992 р. № 2654-XII «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» у разі задоволення судом позову про звернення стягнення на предмет забезпечувального обтяження в рішенні суду зазначається спосіб реалізації предмета забезпечувального обтяження шляхом проведення публічних торгів або із застосуванням однієї з процедур, передбачених ст. 26 цього Закону, положеннями якої передбачено такий спосіб звернення стягнення на предмет застави, як продаж обтяжувачем предмета забезпечувального обтяження шляхом укладення договору купівлі-продажу з іншою особою – покупцем. За загальним правилом передбачається, що реалізація заставленого майна провадиться спеціалізованими організаціями з аукціонів (публічних торгів), якщо інше не передбачено договором, а державних підприємств та відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, всі акції яких перебувають у державній власності, – виключно з аукціонів (публічних торгів). Але, реалізація майнових прав в такому порядку представляється досить важкою. Тому, найчастіше реалізація прав кредитора на заставу майнових прав інтелектуальної власності проводиться у позасудовому порядку. Одним з найважливіших умов домовленості про позасудовий порядок звернення стягнення на заставлене майно є визначення способів реалізації закладеного майна.

Тут виникає питання про розмежування понять передачі авторського права і дозволу використовувати об'єкт авторського права, що має

принципове значення для договорів застави авторського права і є одним з наріжних моментів застосування застави майнових прав інтелектуальної власності. Найбільш яскраво це проявляється при реалізації прав заставодержателя у разі звернення стягнення на предмет застави. Тому, з метою спрощення позасудового порядку вирішення спору в договорі можна визначити спосіб звернення стягнення на предмет застави. Таким способом звернення стягнення можна визначити ліцензійний договір. Перехід прав використання об'єктів інтелектуальної власності здійснюється з укладенням договору про заміну сторони в ліцензійному договорі або нового ліцензійного договору. При цьому підставою для реєстрації прав на майнові права інтелектуальної власності встановити ліцензійний договір. Щоб не виникло труднощів з укладення ліцензійного договору можна в договорі застави майнових прав інтелектуальної власності визначити момент набрання чинності ліцензійного договору (прив'язавши такий момент до невиконання основного зобов'язання).

Можна виділити два способи передачі виключних прав: шляхом уступки і за допомогою надання дозволу використовувати об'єкт авторського права на підставі договору про передачу виняткових прав або договору про передачу невиключних прав.

Згідно ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» майнові права автора (чи іншої особи, яка має авторське право) можуть бути передані (відчуження) іншій особі згідно з положеннями ст. 31 Закону, після чого особа стає суб'єктом авторського права. Згідно ч. 1 ст. 31 Закону автор (чи інша особа, яка має авторське право) може передати свої майнові права будь-якій особі по-

вністю або частково. Передача оформляється авторським договором. Стаття 1107 ЦК України також встановлює, що розпорядження майновими правами інтелектуальної власності здійснюється, в тому числі і на підставі договору про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності, іншого договору про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності чи ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності, ліцензійного договору.

Ще одним способом звернення стягнення на предмет застави про який згадувалося вище є визнання за заставодержателем права власності на предмет застави. Правовою підставою для реєстрації права власності заставодержателя на майно, яке є предметом застави, є договір про задоволення вимог заставодержателя або відповідне застереження в договорі застави [8].

Висновки. Таким чином, підсумовуючи викладене треба відмітити, що майнові права інтелектуальної власності як предмет застави, є досить перспективними для застосування. Вони не потребують спеціальних умов збереження, їм не загрожує знищення або пошкодження, вони не потребують утримання. Але специфіка виключних прав інтелектуальної власності призводить також до того, що не всі норми, що регулюють заставні відносини, можуть бути застосовані до даного виду застави. Наприклад, застосування такого традиційного елементу механізму застави, як право слідування повинно різнитися залежно від того, в якій формі здійснюється передача авторського права. Відносно надання дозволу використовувати об'єкт авторського права пропонується ввести презумпцію, відповідно до якої механізм права слідування не застосовується.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шимон С.І. Сутність майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин: спроба теоретичного осмислення / С.І. Шимон // Держава і право : Юридичні і політичні науки. – 2013. – Вип. – 59. – С. 208-213.
2. Бородкин В. Залог имущественных прав / В. Бородкин // Финансовая газета. – 2009. – № 40. – С.23-24
3. Крушина О.Г. Залог исключительных прав : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / О.Г. Крушина. – Москва, 2005. – 155 с.
4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність : підруч. / В.Д. Базилевич. – К. : Знання. – 2006. – 431 с.
5. Нижний С.В. Застава майнових прав як спосіб забезпечення виконання зобов'язань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / С.В. Нижний. – Київ, 2007. – 25 с.
6. Шубов К. Основные аспекты залога имущественных прав (требований) в банковской практике / К. Шубов // Главный Бухгалтер. Банковская деятельность. – 2008. – № 6.
7. Охорона інтелектуальної власності : нормативно-правові акти / За заг. ред. О.Д. Святоцького. – К. : Ін Юре, 2004. – 1176 с.
8. Довгий С.О. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О. Довгий, В.О. Жаров, В.О. Зайчук [та ін.] – Київ : Форум, 2002. – 319 с.
9. Святоцький О.Д. Охорона промислової власності в Україні / О.Д. Святоцький, В.Л. Петров, Г.О. Андрощук [та ін.] – К. : Ін Юре, – 1999. – 400 с.
10. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. (станом на 05.02.2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
12. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України в ред. від 01.06.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 26. – Ст. 1080.

13. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16.06.1999 р. // Офіційний вісник України. – 1999. – № 28. – Ст. 1371.
14. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
15. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.
16. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 21. – Ст. 218.
17. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 05.11.1997 р. // Офіційний вісник України. – 1997. – № 48. – С. 2.
18. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 р. // ВВРУ. — 1992. – № 47. – Ст. 642.
19. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень : Закон України від 01.07.2004 р. (зі змін. та доп.) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – Ст. 1993.
20. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. // ВВРУ. — 1994. — № 13. — Ст. 64.
21. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з укладенням та виконанням кредитних договорів : Роз'яснення Президії Вишого арбітражного суду України від 06.10.1994 р. // Збірник рішень арбітражної практики ВАСУ. – 1995. – № 1. – С. 141-147.

Кізлова Олена Сергіївна.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТАВИ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

У статті досліджуються основні положення законодавчого регулювання інституту застави цивільним законодавством України. Здійснюється аналіз поняття застави майнових прав, категорія майнових прав як загальноцивільністичної категорії, майнові права інтелектуальної власності як предмет застави, окремі види майнових прав.

Ключові слова: застава, майнові права, майнові права інтелектуальної власності.

Кизлова Елена Сергеевна.

ОСОБЕННОСТИ ЗАЛОГА ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ ПО ГРАЖДАНСКОМУ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ УКРАИНЫ

В статье исследуются основные положения законодательного регулирования института залога гражданским законодательством Украины. Осуществляется анализ понятия залога и имущественных прав, категории имущественных прав как обще – цивилистической категории, имущественные права интеллектуальной собственности как предмет залога, отдельные виды имущественных прав.

Ключевые слова: залог, имущественные права, имущественные права интеллектуальной собственности.

Kizlova Olena Sergiivna

FEATURES OF THE PLEDGE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS BY THE CIVIL LEGISLATION OF UKRAINE

The purpose of the study is a comprehensive analysis of general problems of legal regulation of mortgage intellectual property rights under the laws of Ukraine in the modern period. Intellectual property rights may be subject to obligation, corporate or inheritance relationships, including contracts be subject to disposal of intellectual property rights, a way to meet these obligations, the object of testamentary dispositions, the object of penalties, contribution to share capital of legal persons.

Keywords: mortgage, property rights, intellectual property rights.